

Topledernes forventninger til 2019

Februar 2019

Cheføkonom Martin Kyed
Tlf. 25157831 / mky@ida.dk

Topledernes forventninger til 2019

IDA har spurgt toplederne blandt IDAs medlemmer om deres forventninger til 2019. Svarene tyder på, at topledernes ser lyst på 2019. 76 pct. af toplederne forventer øget salg/omsætning i 2019. 61 pct. forventer en positiv udvikling i antallet af ansatte. Begge dele stemmer fint med de positive konjunkturer: Der er fremgang i Danmark, og det smitter af på forventningerne til 2019.

Andelen, der forventer outsourcing eller offshoring til udlandet, dominerer fortsat i forhold til insourcing og backshoring. Men analysen viser, at det ikke koster på medarbejdersiden. 66 pct. af dem, der forventer outsourcing eller offshoring til udlandet forventer at øge antallet af medarbejdere. Det er en højere andel end for toplederne generelt. Og hele 82 pct. af de topledere, der forudser outsourcing til et andet sted i Danmark i 2019, forventer samtidigt et højere antal ansatte.

Trods positive forventninger til 2019 opfatter toplederne nogle barriere(r) for udviklingen. Den oftest oplevede barriere er (for tredje år i træk) muligheden for at rekruttere og fastholde på højtuddannede indenfor it, teknik og naturvidenskab. Hele 48 pct. opfatter dette på nuværende tidspunkt som en barriere for udvikling og vækst i virksomheden. Hermed bekræfter toplederne problemstillingen med manglende STEM-kandidater nu og i fremtiden.

Analysen viser desuden, at manglende adgang til udenlandske markeder i stigende grad ses som en barriere, på trods af forventninger om stadig øget salg. Mulige forklaringer på dette fænomen kan være i) den verserende handelskrig, hvor USA fx har indført told på dels kinesiske og del europæiske produkter, samt ii) Brexit, hvor Storbritannien står til at træde ud af EU.

Denne analyse handler om forventningerne til det kommende år, 2019, som toplederne blandt IDAs medlemmer har. Disse topledere har titler som administrerende direktør, CEO, koncerndirektør, topchef, virksomhedsleder eller lignende, og de sidder med det strategiske ansvar for den daglige ledelse i en virksomhed eller organisation, samt dennes drift, omsætning og øvrige resultater. 12 pct. af respondenterne har over 100 medarbejdere under deres ledelsesområde, og yderligere 24 pct. har ledelsesansvar for mere end 50 medarbejdere. Grundet deres position har toplederne fingeren på pulsen i forhold til virksomhedens udvikling i det foregående år, og at de er i stand til at komme med kvalificerede bud på den fremtidige udvikling.

Virksomhedsudvikling

76 pct. af toplederne forventer et øget salg i 2019, jf. tabel 1. I 2016 og 2017 var denne andel på henholdsvis 59 pct. og 72 pct. Kun 3 pct. forventer reduceret salg i 2019. Topledernes vurderinger bærer derfor klart præg af stadig gunstigere konjunkturer.

Tabel 1. Salg og omsætning

Hvad er dine forventninger til udviklingen i virksomhedens salg/omsætning i 2019?

	Antal 2018	Procent 2018	Procent 2017	Procent 2016
Forventer øget salg	184	76	72	59
Forventer ingen ændring i salg	49	20	23	
Forventer reduceret salg	8	3	4	1
Ved ikke	1	0	1	
I alt	242	100	100	

Kilde: IDA Toplederpanel 2018 (N=242), IDA Toplederpanel 2017 (N=79) & IDA Toplederpanel 2016 (N=88)

Note: 2016- og 2017-tallet relaterer sig til henholdsvis 2017 og 2018. På grund af anderledes spørgsmålskategorier i 2016 er der blanke felter.

Der er også en mindre stigning på 3 procentpoint fra 2017 til 2018 i forventninger om opkøb af andre virksomheder, jf. tabel 2. Dette ses derfor på vej op igen, da tallet er gået fra 20 pct. i 2016, til 13 pct. i 2017 og nu ligger på 16 pct. Det er dog stadig størstedelen, der hverken forventer opkøb eller frasalg, hvilket er konsistent med 2016 og 2017.

Tabel 2. Opkøb og frasalg

Hvad er dine forventninger til eventuel opkøb/frasalg i 2019?

	Antal 2018	Procent 2018	Procent 2017	Procent 2016
Forventer opkøb af andre virksomheder	40	16	13	20
Forventer hverken opkøb eller frasalg	159	66	80	
Forventer frasalg af dele af virksomheden	21	9	5	7
Ved ikke	22	9	3	
I alt	242	100	100	

Kilde: IDA Toplederpanel 2018 (N=242), IDA Toplederpanel 2017 (N=79) & IDA Toplederpanel 2016 (N=88)

Note: 2016- og 2017-tallet relaterer sig til henholdsvis 2017 og 2018. På grund af anderledes spørgsmålskategorier i 2016 er der blanke felter.

Konsistent med 2017 forventer 58 pct. af toplederne ingen ændring i det samlede budget til forskning og udvikling (R&D) i 2019. Derimod er andelen af topledere, der forventer en forøgelse af det samlede budget, faldet med 3 procentpoint i år. Det er dog stadig hele 94 pct. af toplederne, som ikke forventer ændring eller forventer en forøgelse af det samlede budget.

Tabel 3. Forskning og udvikling (R&D)

Hvad er dine forventninger til udviklingen i virksomhedens samlede budget til forskning og udvikling (R&D) i 2019?

	Antal 2018	Procent 2018	Procent 2017	Procent 2016
Forventer forøgelse af det samlede budget	87	36	39	33
Forventer ingen ændring i det samlede budget	140	58	58	
Forventer beskæringer i det samlede budget	8	3	1	3
Ved ikke	7	3	2	
I alt	242	100	100	

Kilde: IDA Toplederpanel 2018 (N=242), IDA Toplederpanel 2017 (N=79) & IDA Toplederpanel 2016 (N=88)

Note: 2016- og 2017-tallet relaterer sig til henholdsvis 2017 og 2018. På grund af anderledes spørgsmålskategorier i 2016 er der blanke felter.

Andelen (på 15 pct.) af topledere, der forventer outsourcing eller offshoring til udlandet, dominerer (ligesom i 2016 og 2017) i forhold til andelen, der forventer insourcing eller backshoring fra udlandet (2 pct.), jf. tabel 4. Ikke desto mindre er andelen, der forventer outsourcing/offshoring til udlandet i år faldet i forhold til sidste år (18 pct.). I takt med dette fald, er forventningerne om outsourcing til et andet sted i Danmark steget fra 6 og 5 pct. i henholdsvis 2016 og 2017 til 9 pct. i år. En potentiel forklaring kan være det øgede fokus på automatisering, som muliggør omkostningseffektiv produktion i Danmark som alternativ til outsourcing/offshoring til udlandet.

Tabel 4. Outsourcing og insourcing

Hvad er dine forventninger til virksomheden i 2019?

	Antal 2018	Procent 2018	Procent 2017	Procent 2016
Forventer outsourcing til et andet sted i Danmark	22	9	5	6
Forventer insourcing til et andet sted i Danmark	6	2	6	1
Forventer outsourcing eller offshoring til udlandet	35	15	18	14
Forventer insourcing eller backshoring fra udlandet	5	2	3	2
Ved ikke	174	72	68	
I alt	242	100	100	

Kilde: IDA Toplederpanel 2018 (N=242), IDA Toplederpanel 2017 (N=79) & IDA Toplederpanel 2016 (N=88)

Note: 2016- og 2017-tallet relaterer sig til henholdsvis 2017 og 2018. På grund af anderledes spørgsmålskategorier i 2016 er der blanke felter.

Medarbejderudvikling

I takt med at 76 pct. af toplederne forventer øget salg, forventer 61 pct. også at forøge arbejdsstyrken i 2019, jf. tabel 5. Denne andel er lidt mindre end i 2016 og 2017, hvor det begge år var 66 pct. af toplederne, der forventede et højere antal ansatte.

Tabel 5. Antal af ansatte

Hvad er dine forventninger til udviklingen af antallet af ansatte i løbet af 2019?

	Antal 2018	Procent 2018	Procent 2017	Procent 2016
Forventer et højere antal ansatte	147	61	66	66
Forventer ingen ændringer	79	33	30	
Forventer et lavere antal ansatte	15	6	4	9
Ved ikke	1	0	0	
I alt	242	100	100	

Kilde: IDA Toplederpanel 2018 (N=242), IDA Toplederpanel 2017 (N=79) & IDA Toplederpanel 2016 (N=88)

Note: 2016- og 2017-tallet relaterer sig til henholdsvis 2017 og 2018. På grund af anderledes spørgsmålskategorier i 2016 er der blanke felter.

Som tabel 6 viser, er det paradoksalt nok oftere toplederne, der forventer outsourcing til et andet sted i Danmark, som forudser et højere antal ansatte i det nye år, jf. tabel 6. Hele 82 pct. af topledere, der forventer outsourcing til et andet sted i Danmark, forventer højere antal ansatte. Vi ser ligeledes, at 66 pct. af topledere, der forventer outsourcing eller offshoring til udlandet, forudser et højere antal ansatte i 2019. På den baggrund er det vanskeligt at finde belæg for, at outsourcing og offshoring skulle være associeret med reduktion i medarbejderstaben. Vi ser derimod, at toplederne med forventning om insourcing eller backshoring fra udlandet har de mest dystre forventninger på medarbejderfronten.

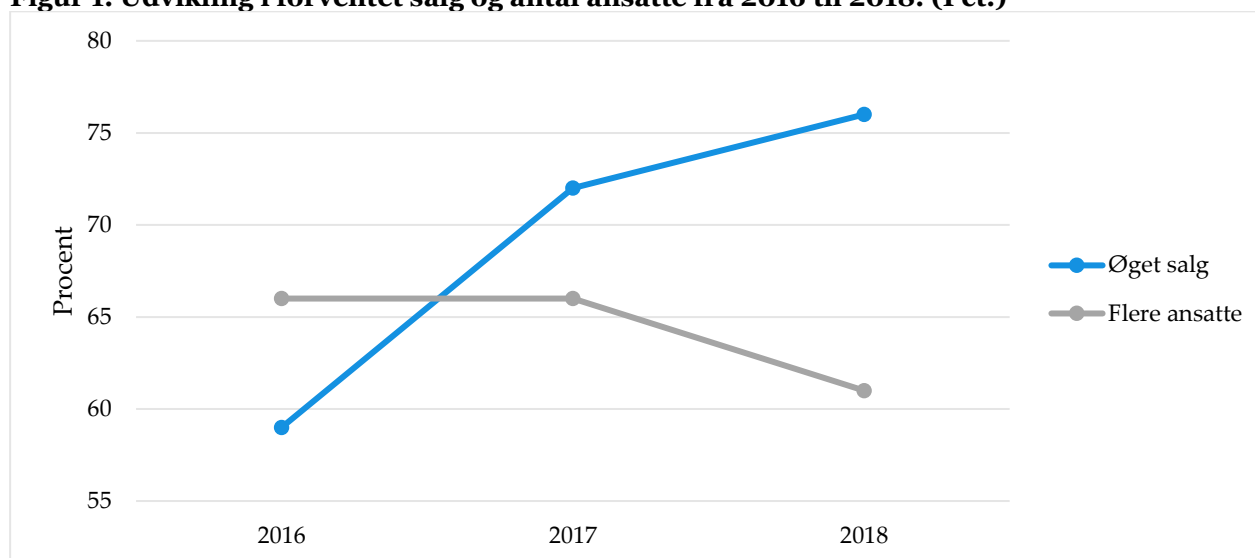
Tabel 6. Kryds på antal af ansatte og forventninger til virksomheden i 2019. (Pct.)

	Højere antal ansatte	Ingen ændring i ansatte	Lavere antal ansatte
Forventer outsourcing til et andet sted i Danmark	82	14	4
Forventer insourcing til et andet sted i Danmark	67	33	0
Forventer outsourcing eller offshoring til udlandet	66	23	11
Forventer insourcing eller backshoring fra udlandet	20	60	20
Ved ikke	58	26	5
I alt	61	33	6

Kilde: IDA Toplederpanel 2018 (N=242)

Set i lyset af den konstant voksende forventning om øget salg kan det virke paradoksalt, at en mindre andel af topledere forventer at forøge antallet af ansatte, jf. figur 1. En forklaring kan være, at toplederne ser det som en udfordring at finde kvalificerede medarbejder i den nuværende højkonjunktur, hvor ledigheden er lav.

Figur 1. Udvikling i forventet salg og antal ansatte fra 2016 til 2018. (Pct.)

Kilde: IDA Toplederpanel 2018 (N=242), IDA Toplederpanel 2017 (n=79) & IDA Toplederpanel 2016 (N=88)

I lyset af de omfangsrige udviklinger inden for digitalisering og nye teknologier, samt faldet af andelen af toplederne der forventer forøget arbejdsstyrke, er det positivt, at næsten ingen (2 pct.) af toplederne forventer beskæringer af budgetterne til opkvalificering af medarbejderne, jf. tabel 6. Her forventer hele 58 pct. ingen ændring i det samlede budget og 38 pct. forventer forøgelse i det samlede budget.

Tabel 7. Opkvalificering af medarbejdere

Hvad er dine forventninger til udviklingen i virksomhedens samlede budget til opkvalificering af medarbejdere i 2019?

	Antal 2018	Procent 2018	Procent 2017	Procent 2016
Forventer forøgelse af det samlede budget	93	38	38	40
Forventer ingen ændring i det samlede budget	141	58	61	
Forventer beskæringer i det samlede budget	4	2	1	1
Ved ikke	4	2	0	
I alt	242	100	100	

Kilde: IDA Toplederpanel 2018 (N=242), IDA Toplederpanel 2017 (N=79) & IDA Toplederpanel 2016 (N=88)

Note: 2016- og 2017-tallet relaterer sig til henholdsvis 2017 og 2018. På grund af anderledes spørgsmålskategorier i 2016 er der blanke felter.

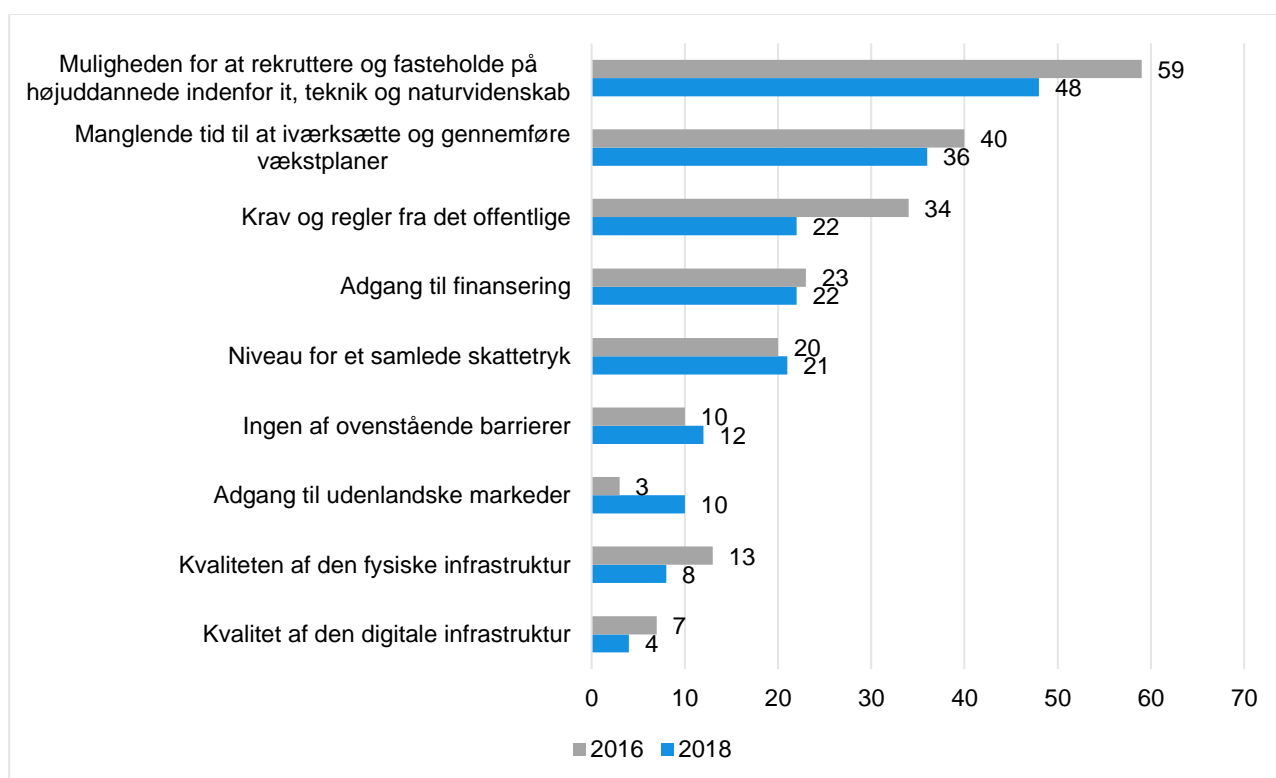
Barrierer for vækst

Engineer the Future udgav i 2018 en prognose for arbejdsmarkedet for ingeniører og naturvidenskabelige kandidater, hvor der blev estimeret en mangel i 2020 på mere end 6.500 tekniske og naturvidenskabelige højtuddannede.¹ Denne problemstilling bekræfter topledere i denne analyse. 48 pct. peger på, at mulighed for at rekruttere og fastholde højtuddannede indenfor it, teknik og naturvidenskab er en barriere for deres virksomheds vækst, jf. figur 2.

Manglende tid til at iværksætte og gennemføre vækstplaner vælges næst-oftest som barriere for udvikling og vækst med 36 pct. Herefter er der en delt tredjeplads til; a) krav og regler fra det offentlige, b) adgang til finansiering og c) niveau for et samlede skattetryk, som alle ligger på 21-22 pct.

Figur 2. Barrierer for vækst

Hvilket af følgende opfatter du på nuværende tidspunkt som barriere(r) for udvikling/vækst i virksomheden?

Kilde: IDA Toplederpanel 2018 (N=242) & IDA Toplederpanel 2016 (N=88)

Siden 2016 er der sket et fald på 11 pct. i andelen af topledere, som ser muligheden for at rekruttere og fastholde på højtuddannede indenfor it, teknik og naturvidenskab som en barriere. En potentiel forklaring kan være, at det øgede antal STEM-dimittender er med til at afhjælpe mangelsituationen. Men stadig er det hver anden topleder, der oplever rekrutterings- og fastholdelsesproblemet som en barriere for udvikling og vækst.

¹ https://engineerthefuture.dk/media/11520/prognose_for_stem-mangel_2025_endelig_med_forside.pdf

Derudover er andelen af topledere, der ser krav og regler fra det offentlige som en barriere, faldet fra 34 til 22 pct. En mulig forklaring på dette kan være lanceringen af *Færre regler og mindre bureaukrati*, hvor regeringen har til mål at fjerne bureaukrati og unødige regler for 4 mia. kr. Dette gælder fx forslag der vedrører udenlandsk arbejdskraft, tilskudsadministrationen, bevillingsbetingelser for forskning- og innovationsprojekter samt arbejdsmiljøregler. I de seneste år er der også sket en lempelse af revisionskrav for mindre virksomheder. Det er dog ikke muligt at afklare, om ovenstående initiativer har været med til at reducere andelen af topledere, der ser krav og regler fra det offentlige som en vækstbarriere.

Sidst er det interessant, at manglende adgang til udenlandske markeder i stigende grad ses som en barriere, på trods af forventninger om stadig øget salg. Dette fænomen skal formegentlig ses i lyset af den verserende handelskrig, hvor USA i Donald Trumps præsidentperiode har indført told på både kinesiske og europæiske produkter. En supplerende forklaring kan være Brexit, hvor Storbritannien står til at træde ud af EU, og hvor der i skrivende stund ikke er en afklaring (trods et meget langt forhandlingsforløb) på de kommende handelsbetingelser og Storbritanniens status i forhold til Det Indre Marked.

Metode

Denne undersøgelse er tredje undersøgelse i række årlige undersøgelser af topledernes forventninger til det kommende år. Undersøgelsen er gennemført blandt IDAs medlemmer, der er registreret som topledere.

I alt har 242 besvaret hele undersøgelsen, hvilket svarer til 31 pct. af de 773 inviterede.

Undersøgelsen er gennemført i 4. kvartal af 2018.